

СОСТАВИТЕЛИ:

В. ГОРЛОВЕНОКО

Е. МАНОХА

**Г
р
д
е
л
і
А
д
д
а
л
ь
б
е
р
т**

Угорський (Закарпатський) живописець, один з основоположників закарпатської школи образотворчого мистецтва. Ерделі працював переважно в жанрах **портрета, пейзажу, натюрморту**.

Народився 25 травня **1891** р. у с. **Загаття**, тепер **Закарпатська область**. Навчався 1911–1915 рр. у будапештській академії мистецтв. З **1916** р. жив у Мукачеві. 1922–1926 рр. в Мюнхені, з 1926 в **Ужгороді**. 1929–1931 жив і працював у **Парижі**, де і познайомився з **імпресіонізмом і фовізмом**. Викладав малювання у мукачівській гімназії, учительській семінарії в Ужгороді, 1945–1955 рр. в Ужгородському училищі прикладного мистецтва.

Ерделі — живописець, якому були відкриті найкращі мистецькі кола Європи. Він міг би жити і легко досягти всесвітньої слави за кордоном. Його творчий шлях перетинався зі шляхами відомих європейських художників ХХ століття. Натомість, незважаючи на всю привабливість мистецького життя західного світу, Ерделі віддав перевагу Закарпаттю, щоб своїм мистецтвом прославити *«землю без імені»*;

Ерделі КОЛОРИСТ, майстер пейзажного та портретного живопису, натюрморту, який завдяки сміливості, динаміці та незвичності колірних композицій створив неповторні твори, більшість із яких зайняли почесне місце в експозиціях музеїв України та зарубіжжя;

Ерделі — ПЕДАГОГ, який виховав плеяду відомих закарпатських художників. Майбутній художник з'явився миру в сім'ї українця Михайла Грица й німкені Ілони Цайскої, що жили на Іршавщині. Коли Адальберту було десять років, батько поміняв прізвище на Ерделі (у перекладі з угорського — «лісовий»). За свої 64 роки життя Ерделі застав чотири державних лади: Австро-Угорську імперію, буржуазно-демократичну **Чехословаччину**, хортистську Угорщину і радянський тоталітарний режим. З усіма владами він якось уживався, тільки при останній почував себе незатишно й навіть ображено. Знав німецьку, французьку, угорську, словацьку і чеську мови.

До середини 1930-х років Ерделі був автором уже більше тисячі картин. Він відрізнявся високою працездатністю, писав легко й захоплено, викладав живопис в ужгородській учительській семінарії, де, до речі, директорував Августин Волошин. У живописі Ерделі схилився перед творчістю Сезанна й уважав себе його послідовником, сповідаючи тезу: «Мистецтво й любов».

Ці «буржуазні» погляди й смаки відгукнулися Ерделі при радянському Творча спадщина Ерделі величезна, розкидана по багатьох країнах, містах і приватних зібраннях. Картини високо котуються й оцінюються в десятки тисяч доларів.

В 1954 році Ерделі дозволили організувати персональну виставку в Ужгороді. Через рік художника не стало. 19 вересня 2010 року, на батьківщині художника, був проведений обласний фестиваль пам'яті Ерделі. Того ж дня на стіні Загатського МНВК було встановлено та освячено меморіальну дошку.

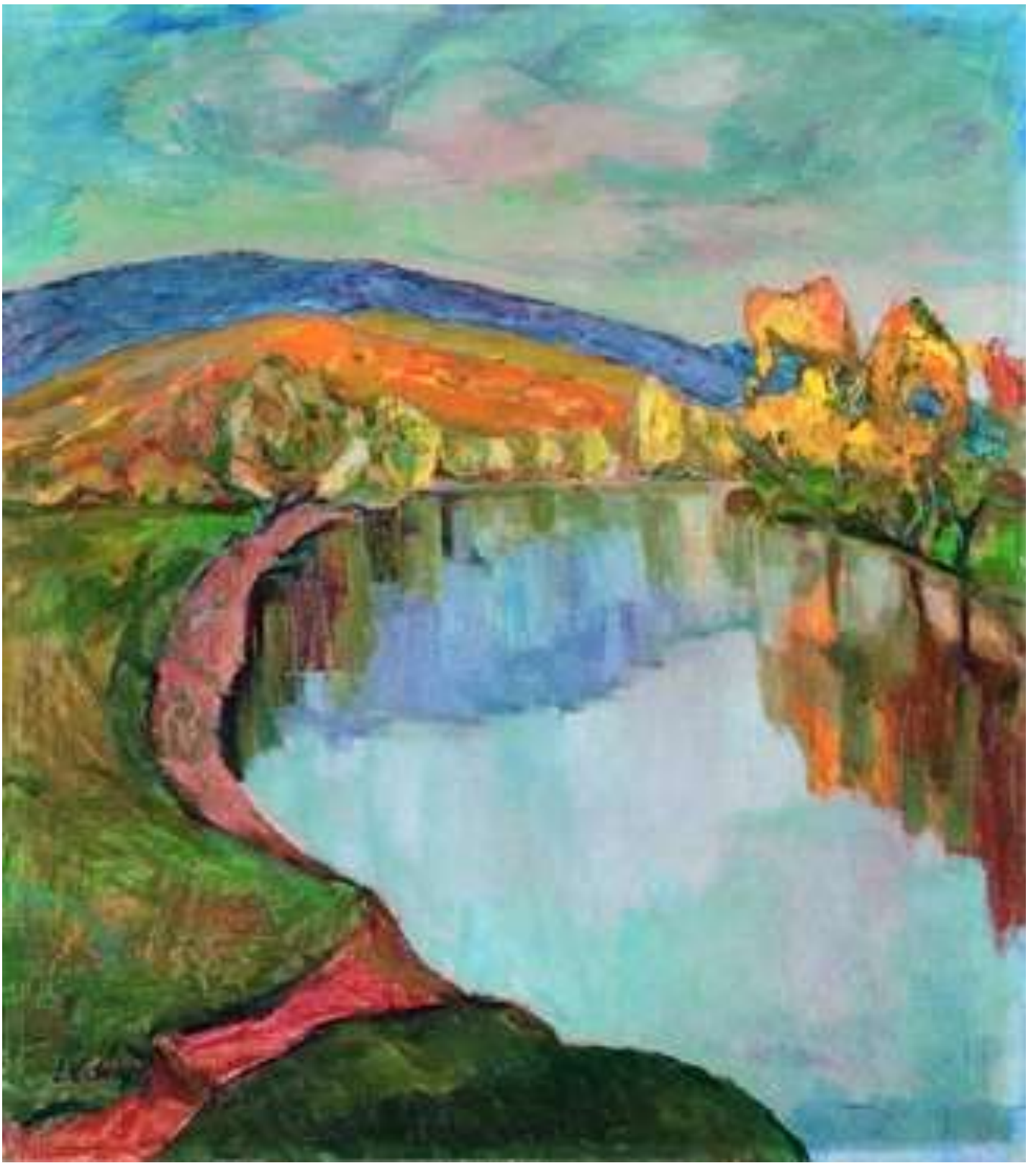
Адальберт Ердеї. Відпочинок родини біля озера. II третина XX ст., п.о.

Будинок культури та друку

Дівчина, що пише

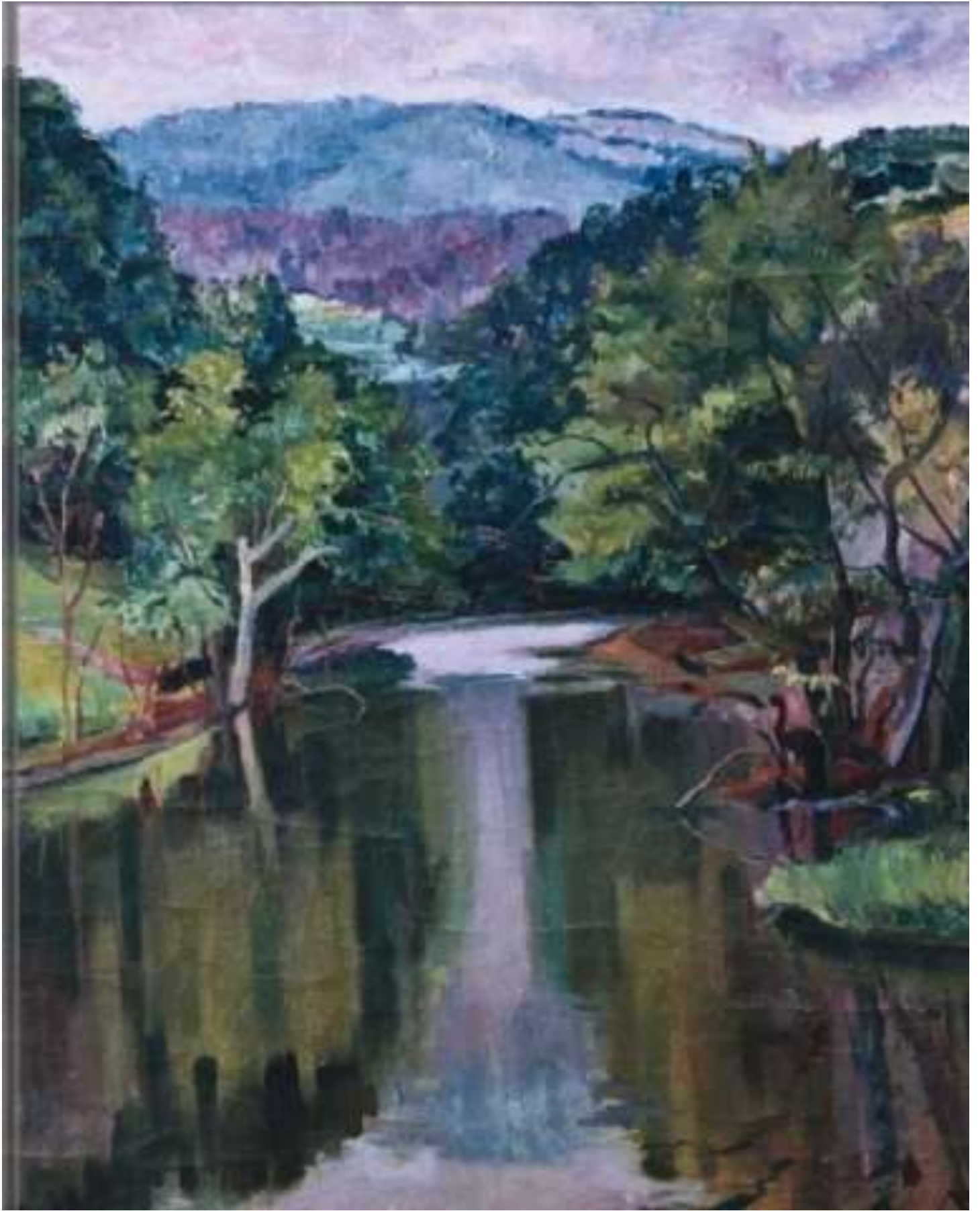
Карпатське озеро

Околиця міста Ужгорода

**Портрет дівчини
із села Добронь**

Туриця

Вид на Ужгород

Сіножать

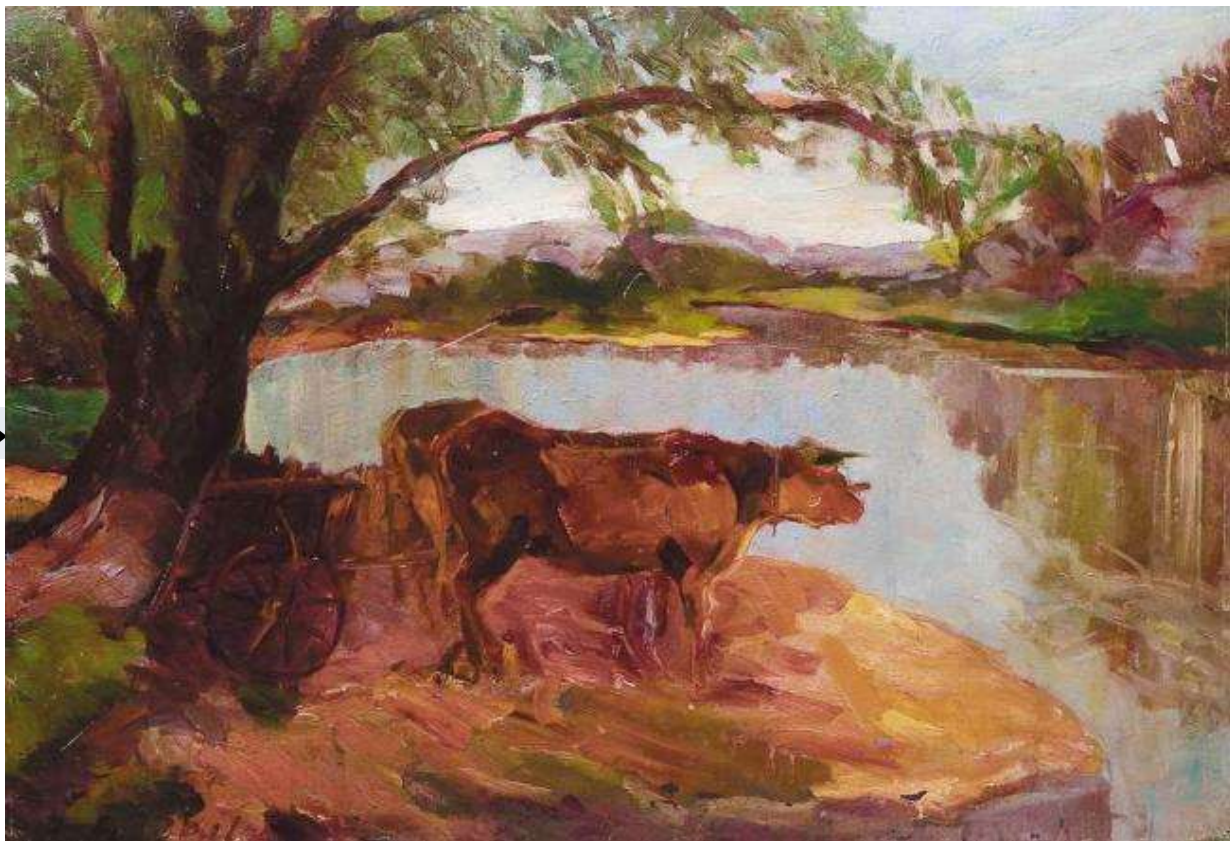
«Пейзаж»

«За
чтением»

**«Во́лы у
водоема»**

«Мукачевский замок»

«Натюрморт со стаканом воды и зеркалом»

«Речка в Карпатах»

«Речка в Карпатах»

«Натюрморт с яблоками, цветами и зеркалом»

„Хутор в горах”

“У реки”

Эрдели Я.М. :: Цветущее дерево :: 1940-е, 60x73,
холст, масло

CLC

«Річковий пейзаж».

«Квітковий натюрморт»

«Літній пейзаж».

Река Уж

Натюрморт с колокольчиками

Тихая река. Шелестово